

1545. toplantı, 2-4 Aralık 2025 (DH)

H46-41 Kavala v. Türkiye (Başvuru No. 28749/18)

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının icrasının denetimi

Referans belge
CM/Notlar/1545/H46-41

Kararlar

Bakanlar Komitesi

1. Mahkeme'nin 10 Aralık 2019 tarihli *Kavala v. Türkiye* kararındaki tespitlerini hatırlatarak, başvurunun tutuklanması ve tutukluluk halini, bir suç işlendiğine dair makul şüpheyi destekleyen herhangi bir delilin bulunmaması nedeniyle gerçekleştiğini (Sözleşme'nin 5/1 maddesinin ihlali) ve bunun başvurucuyu susturmak ve diğer insan hakları savunucularını caydırmak gibi gizli bir amaç taşıdığını (Sözleşme'nin 5/1 maddesi ile bağlantılı 18. maddesinin ihlali) yinelemiştir. Ayrıca başvurunun şikayetinin Anayasa Mahkemesi tarafından incelenmesinin bir yıl ve yaklaşık 5 ay sürmesinin, kişisel özgürlüğünün söz konusu olması dikkate alındığında, yeterince "süratli" olmadığına karar verildiğini (Sözleşme'nin 5/4 maddesinin ihlali) hatırlatmıştır. Mahkeme'nin Sözleşme'nin 46. maddesi uyarınca yaptığı belirlemeyle birlikte, başvurunun tutukluluk halinin devamının, Sözleşme'nin 5/1 ve 18. maddelerindeki ihlallerin sürdürülmesi anlamına geleceği ve bunun aynı zamanda davalı Devleti, Mahkeme kararlarına Sözleşme'nin 46/1 maddesi uyarınca uyma yükümlülüğünün ihlali teşkil edeceği ifade edilmiştir. Bu nedenle Türkiye'nin, başvurunun tutukluluğuna son verilmesini ve derhal serbest bırakılmasını sağlamak üzere gerekli tüm tedbirleri alma yükümlülüğü vurgulanmıştır ;

2. Mahkeme'nin, Sözleşme'nin 46/4 maddesi uyarınca 11 Temmuz 2022 tarihinde verdiği kararda, diğer hususların yanı sıra, ilk Kavala kararında 18. maddenin 5. madde ile birlikte ihlal edildiğine ilişkin tespitinin, başvurucuya yöneltilen Gezi Parkı olayları ve darbe teşebbüsüne ilişkin suçlamalardan kaynaklanan tüm işlemleri sakatladığı sonucuna vardığını ve başvurunun mahkûmiyetiyle sonuçlanan iç hukuk yargılamalarının ilk kararda tespit edilen sorunları gidermeyi mümkün kılmadığını; ve bu nedenle Türkiye'nin, 10 Aralık 2019 tarihli Kavala/Türkiye kararına Sözleşme'nin 46/1 maddesi gereğince uyma yükümlülüğünü yerine getirmediği sonucuna vardığını ayrıca hatırlatmıştır ;

3. Sözleşme'nin 46/5 maddesi uyarınca, Mahkeme'nin 46/1 maddesinin ihlalini tespit ettiğinde, söz konusu davanın alınacak önlemlerin değerlendirilmesi için Bakanlar Komitesi'ne geri gönderildiğini kaydetmiş; ayrıca, bu davadaki iki kararda Mahkeme'nin tespitlerinin istisnai niteliği göz önüne alındığında, Türkiye'nin, Osman Kavala serbest bırakılana kadar Sözleşme kapsamındaki yükümlülüklerini ve hukukun üstünlüğü ilkesini ciddi şekilde ihlal etmeye devam ettiğini vurgulamıştır ;

Bireysel tedbirler ile ilgili olarak

4. Mahkeme'nin 2020 ve 2022 tarihli iki kararında kesin bulgularına ve Komite'nin Türk makamlarına Kavala'nın derhal serbest bırakılmasını sağlamaları yönündeki tutarlı çağrılarına rağmen kendisinin hala tutuklu bulunmasından derin endişelerini dile getirmiş; tüm Türk makamlarını, başvurunun derhal serbest bırakılmasını sağlamak için mümkün olan her türlü adımı atmaya bir kez daha güçlü bir biçimde davet etmiştir ;

5. 30-31 Ekim tarihlerinde Türkiye’de Sekretarya ile Türk makamları arasında, Reykjavik Bildirgesi ruhu çerçevesinde sürdürülen yapıcı ve sonuç odaklı diyalog kapsamında gerçekleştirilen dördüncü üst düzey teknik toplantıları memnuniyetle karşılamış; ancak mevcut kararın uygulanmasının sağlanması konusunda şu ana kadar somut bir ilerleme kaydedilmemiş olmasından derin üzüntü duyduğunu ifade etmiştir ;

6. Başvuranın yeniden yargılanması için usulî bir imkân sağlayabilecek iki ana yolu hatırlatarak:

- (i) Türk hukuku uyarınca ceza yargılamasının yeniden açılmasını talep etme hakkını doğuracak olan ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde derdest bulunan başvurana ait yeni başvuruya ilişkin dostane çözüm sağlanması amacıyla yürütülen çalışmaların tamamlanması için yetkilileri güçlü biçimde teşvik etmiştir;
- (ii) Yetkilileri ayrıca, Anayasa Mahkemesinin, başvuranın derdest davalarını öncelikli olarak ve Mahkemenin mevcut davadaki tespitlerini tam olarak dikkate alarak incelemesini sağlamak için mümkün olan tüm adımları atmaya davet etmiş; ve Tayfun Kahraman davasında verilen Anayasa Mahkemesi kararının uygulanmasına ilişkin durum ile bunun Osman Kavala davasına etkileri hakkında açıklama yapmaya davet etmiştir.

7. Yetkilileri, Osman Kavala’nın serbest bırakılmasını kolaylaştırmak amacıyla “Milli Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu” ile “Terörsüz Türkiye Girişimi”nden yararlanma imkânını değerlendirmeye teşvik etmiştir ;

8. Yetkililerden, 14 Ocak 2026 tarihinde gerçekleştirilecek 1547. Toplantısına kadar Komite’ye bilgi sunmalarını; bu kapsamda, Osman Kavala’nın serbest bırakılmasına yönelik ilerleme sağlanması amacıyla atılacak somut adımlara ilişkin bir takvim de dâhil olmak üzere ayrıntılı bilgi vermelerini talep etmiştir.